

N:o 197.

Af herrar **N. P. B. Lindgren** i Oskarshamn och **Å. H. Hammarskjöld**, i anledning af *Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad anordning af rikets allmänna läroverk samt löneroglering för de vid dem anställda lärare.*

I Kungl. Maj:ts till innevarande Riksdag aflåtna nådiga proposition n:o 50 angående ändrad anordning af rikets allmänna läroverk samt löneroglering för de vid dem anställda lärare föreslås, bland annat, att treklassiga läroverket i Vimmerby, likasom några andra läroverk, hvilka icke hade eller syntes kunna påräkna minst 50 lärjungar i 5 klasser, måtte indragas.

För att meddela upplysning om de i afseende på läroverket i Vimmerby rådande förhållanden, som torde vara af vikt att känna till vid bedömandet af denna fråga, få vi åberopa magistratens i Vimmerby utlåtande öfver det betänkande, som den 8 december 1902 afgifvits af den för utredning af vissa frågor rörande de allmänna läroverken den 26 maj 1899 tillsatta kommitté, af hvilket utlåtande vi fördenskull tillåta oss att i något sammandragen form här anföra följande:

»Då kommittén vid afgörande af frågan om ett läroverks ombildande eller indragning utgått från den grundsatsen, att ett läroverk, som har och synes kunna påräkna ett antal af minst femtio gossar i fem klasser, ombildas till sexklassig samskola, och att läroverk, som icke har eller synes kunna påräkna minst femtio lärjungar i fem klasser, indrages, är naturligtvis det första, som bör afgöras, när domen skall fällas öfver ett

läroverks vara eller icke vara, huru det förhåller sig med det närvarande lärjungeantalet och det antal, som kan i närmaste framtiden vid läroverket påräknas. Hvad i detta afseende Vimmerby läroverk beträffar, synes det samman uppfylla de fordringar, som ställas på de läroverk, som enligt kommitténs norm böra ombildas och ej indragas. Under såväl 1880-talet som 1890-talet ägde Vimmerby läroverk 31,8 lärjungar i tre klasser, hvilket motsvarar ett lärjungeantal af 53 stycken i ett femklassigt läroverk. Sedan läroverket höstterminen 1901 utvidgats till femklassigt å reallinjen, har med ett lärjungeantal af 57 under nämnda termin läroverkets lärjungeantal under därpå följande läsår ökat till 65. Läroverket äger alltså ett lärjungeantal öfverstigande 50. Någon anledning att antaga, att lärjungeantalet under den kommande tiden skulle minska, om läroverket finge fortfara att vara femklassigt, synes icke föreligga. Kommittén har ej heller framhållit någon omständighet, som kunde gifva stöd för ett sådant antagande. Allt tyder i motsats häremot därpå, att lärjungeantalet, tack vare stadens stigande invånareantal, den ökade välmågan i orten och de förbättrade kommunikationer, som på senaste tiden vunnits och i en snar framtid kunna förväntas, kommer att hastigt och säkert ökas. Om Vimmerby läroverk således måste anses tillhöra antalet af de läroverk, som enligt de af kommittén tillämpade hufvudgrunder bort bibehållas, men kommittén det oaktadt föreslagit läroverkets indragning, hade väl kommittén bort förebära starka och öfvertygande skäl, som nödsakat kommittén att, fastän Vimmerby läroverk uppfyller hufvudvillkoret för att vara berättigadt att icke indragas, dock nedflytta läroverket bland den grupp af läroverk, öfver hvilka kommittén uttalar sin dödsdom. Huru förhåller det sig emellertid med dessa skäl? Kommittén grundar, efter hvad som synes, sitt slutliga utlåtande om Vimmerby läroverk hufvudsakligen eller snarare uteslutande därpå, att Vimmerby äger goda kommunikationer med åtskilliga städer, hvilka enligt kommitténs förslag skulle få behålla sina läroverk. Kommittén nämner emellertid intet om de omständigheter, som kunna försvaga detta skäl. Flera samhällen, hvilka läroverk föreslås till ombildning, äga betydligt lättare förbindelser med närgränsande, med läroverk försedda städer, än hvad förhållandet är med Vimmerby. De järnvägslinjer, som i olika riktningar underlätta förbindelserna till Vimmerby från omkringliggande orter, synas vara skäl likafullt för som emot bibehållandet af ett läroverk i Vimmerby, om man ser frågan från den synpunkten, huru stort lärjungeantal ett ombildadt läroverk härstädes kan hafva att påräkna. Helt naturligt är, att den del af landsbygden mellan

Vimmerby och närgränsande städer, som har kortaste afståndet till Vimmerby, skall sända sin ungdom till Vimmerby läroverk, och detta i desto större mängd, ju lättare förbindelserna dit äro. Och att denna landsbygd icke är af ringa storlek, synes vid en blick på kartan. — — — — — En annan omständighet, som kommittén icke framhållit, men som enligt kommitténs egen, på annat ställe i dess betänkande uttalade åsikt bör tala starkt för Vimmerby läroverks bibehållande, är läroverkets höga ålder och den därigenom förvärfvade häfdens rätt.»

Vidare inhämtas af öfriga yttranden, som med anledning af ofvan berörda kommittéutlåtande afgifvits af vederbörande myndigheter i orten, att invånareantalet i staden befunne sig i jämn tillväxt och att antalet bevillningskronor under de senaste fem åren stigit från 2,900 till 4,500 kronor, äfvensom att Vimmerby skola, som enligt i dess arkiv befintliga matriklar existerat redan 1604, haft 3 lärare 1849 och upptagits till treklassigt läroverk 1858, hvarefter på kommunens bekostnad inrättats 1900 en fjärde realklass och 1901 äfven en femte realklass. Läroverkets katalog för nu pågående vårtermin upptager 67 lärjungar.

Af ofvanstående framgår, att indragning af läroverket skulle för såväl Vimmerby stad som omgifvande landsbygd medföra stora olägenheter och bekymmer.

Med hänvisande i öfrigt till innehållet af de handlingar angående ifrågavarande läroverk, som inkommit till läroverkskommittén och hvilka handlingar torde ådagalägga det berättigade i den däri framställda förhoppningen, att läroverket måtte bibehållas och ombildas till sexklassig samskola, få vi vördsamt hemställa,

att Riksdagen, med afslag å Kungl. Maj:ts framställning om indragning af läroverket i Vimmerby, ville besluta, att detta läroverk i likhet med flera andra föreslagna måtte ombildas till sexklassig samskola och att för öfrigt i Kungl. Maj:ts proposition måtte göras de ändringar och tillägg, som af ett dylikt beslut kunna förmedlas.

Stockholm den 23 februari 1904.

B. Lindgren.

Hugo Hammarskjöld.